

MALTA

ATT Nru. XXI ta' l-1995

ATT mahruġ b'ligi mill-Parlament ta' Malta.

ATT biex jipprovdi għall-hatra ta' Ombudsman b'setgha li jinvestiga l-azzjonijiet amministrattivi li jsiru mill-Gvern u minn awtoritajiet ohra jew f'isimhom, u għal għanijiet ohra li għandhom x'jaqsmu ma' dan.

ACT No. XXI of 1995

AN ACT enacted by the Parliament of Malta.

AN ACT to provide for the appointment of an Ombudsman with power to investigate the administrative actions taken by or on behalf of Government and other authorities, and for other purposes connected therewith.

Naghti l-kunsens tieghi.

(L.S.)

UGO MIFSUD BONNICI
President

21 ta' Lulju, 1995

ATT Nru. XXI ta' l-1995

ATT biex jipprovdi għall-ħatra ta' Ombudsman b'setgħa li jinvestiga l-azzjonijiet amministrattivi li jsiru mill-Gvern u minn awtoritajiet oħra jew f'isimhom, u għal għanijiet oħra li għandhom x'jaqsmu ma' dan.

IL-PRESIDENT, bil-parir u l-kunsens tal-Kamra tad-Deputati, imlaqqgħa f'dan il-Parlament, u bl-awtorità ta' l-istess, hareġ b'ligi li ġej:-

PRELIMINARI

1. (1) Dan l-Att jista' jissejjah l-Att ta' l-1995 dwar l-Ombudsman.

Titolu fil-qosor
u bidu
fis-sehh.

(2) Dan l-Att għandu jibda jsehh f'dik id-data li l-Prim Ministru jista' jistabbilixxi b'avviż fil-Gazzetta, u jistgħu jiġu hekk stabbiliti dati differenti għal dispożizzjonijiet differenti u għal għanijiet differenti ta' dan l-Att.

2. F'dan l-Att, kemm-il darba r-rabta tal-kliem ma tehtiegħ xort' oħra – Tifsir.

“azzjoni” tfisser kull azzjoni li jkollha x'taqsam ma' xi haġa li tolqot l-amministrazzjoni u tinkludi n-nuqqas li wiehed jagħmel xi haġa;

“korp statutorju” t’fisser kull korporazzjoni jew korp magħqud iehor li jkun stabbilit bil-liġi;

“kunsill lokali” t’fisser kunsill lokali mwaqqaf bis-saħħa ta’ l-Att ta’ l-1993 dwar Kunsilli Lokali;

“Ombudsman” tinkludi sal-limitu ta’ kull delega li ssir skond l-artikolu 27 ta’ dan l-Att persuna li tiġi hekk delegata;

“uffiċjal pubbliku” għandha l-istess tifsira kif lilha mogħtija fl-artikolu 124 tal-Kostituzzjoni.

HATRA

Hatra ta’
Ombudsman.

3. Għandu jinhatar bħala Uffiċjal tal-Parlament Kummissarju għal Investigazzjonijiet Amministrattivi li jissejjah Ombudsman, li jinhatar mill-President li jaġixxi skond riżoluzzjoni tal-Kamra tad-Deputati li tgħaddi bis-saħħa tal-voti ta’ mhux anqas minn żewġ-terzi tal-membri kollha li hemm fil-Kamra:

Iżda meta persuna li ma tkunx membru tal-Kamra tad-Deputati tiġi eletta bħala *Speaker* tal-Kamra tad-Deputati, dik il-persuna ma għandhiex titqies li tkun membru tal-Kamra bil-ghan li tiġi stabbilita l-maġġoranza meħtieġa b’dan l-artikolu.

Skwalifiki u
inkompatibilitajiet.

4. (1) Persuna ma jkollhiex kwalifika li tinhatar fil-kariga ta’ Ombudsman jekk hija tkun membru tal-Kamra tad-Deputati, membru ta’ kunsill lokali, jew uffiċjal pubbliku.

(2) Il-kariga ta’ Ombudsman ma tkunx kompatibbli ma’ l-eżerċizzju ta’ xi attività professjonali, bankarja, kummerċjali jew ta’ *trade union*, jew ma’ kull attività oħra li ssir għal profitt jew rikompens.

(3) L-Ombudsman ma għandu jkun f’ebda qagħda li ma tkunx kompatibbli mat-tweġġ korrett tad-ċmirijiet uffiċjali tiegħu jew ma’ l-imparzjalità u l-indipendenza tiegħu jew mal-fiduċja pubblika dwarhom. L-Ombudsman għandu jiddikjara lill-*Speaker* tal-Kamra tad-Deputati u jikseb l-approvazzjoni tiegħu dwar kull kariga, *trust* jew tesserament li l-Ombudsman iqis bħala li ma jolqtux l-imparzjalità, jew indipendenza u fiduċja pubblika, u li huwa jkun jixtieq li jżomm matul iż-żmien tal-kariga tiegħu.

Żmien tal- kariga.

5. (1) Kemm-il darba ma jiġix provdut mod iehor f’dan l-Att, Ombudsman għandu jibqa’ f’ dik il-kariga għal żmien hames snin u jkun eliġibbli biex jerġa’ jinhatar għal perijodu wieħed konsekuttiv ta’ hames snin.

(2) Sakemm ma jġix li dik il-kariga ssir vakanti qabel, persuna li tinhatar Ombudsman għandha tibqa' f' dik il-kariga sa meta jinhatar is-suċċessur tagħha.

(3) Ombudsman jista' f'kull żmien jagħti r-riżenja tiegħu mill-kariga bil-miktub lill-President.

6. (1) Ombudsman jista' f'kull żmien jitneħħa jew jiġi sospiż mill-kariga tiegħu mill-President, meta jsirli indirizz mill-Kamra tad-Deputati li jsir bis-saħħa tal-voti ta' mhux anqas minn żewġ-terzi tal-membri kollha tal-Kamra, li fih jintalab biex inehħih mill-kariga minhabba f'inkapaċità evidenti li jwettaq il-funzjonijiet tal-kariga tiegħu (sew jekk dawn ikunu minhabba f'nuqqas ta' saħħa fiżika jew mentali) jew minhabba f'imġieba hażina evidenti, u d-dispożizzjonijiet tal-proviso li hemm ma' l-artikolu 3 ta' dan l-Att għandhom japplikaw ukoll għall-ghan li tiġi stabbilita l-maġġoranza meħtieġa b'dan is-subartikolu.

Tneħħija jew
sospensjoni
mill-kariga.

(2) F'kull żmien meta ma jkunx hemm sessjoni tal-Parlament, Ombudsman ikun jista' jiġi sospiż mill-kariga tiegħu mill-President li jaġixxi skond id-diskrezzjoni tiegħu, dwar l-inkapaċità li jwettaq id-dmirijiet tal-kariga tiegħu jew imġieba hażina li dwarha tingieb prova li tissodisfa lill-President; iżda kull sospensjoni bhal dik ma għandhiex tkompli sseħħ għal iktar minn xahrejn wara li tibda s-sessjoni tal-Parlament li jkun imiss minnufih wara.

7. (1) Jekk Ombudsman imut, jew jirriżenja mill-kariga tiegħu, jew jivvaka l-kariga tiegħu jew jitneħħa mill-kariga, il-post vakanti li hekk jirriżulta għandu jiġi okkupat skond ma jingħad f'dan l-artikolu.

Okkupazzjoni
tal-kariga
vakanti.

(2) Jekk il-kariga vakanti ta' Ombudsman isseħħ f'xi żmien meta l-Parlament ikun qiegħed f'sessjoni, din għandha tiġi okkupata bil-hatra ta' l-Ombudsman mill-President fuq ir-rakkomandazzjoni tal-Kamra tad-Deputati skond l-artikolu 3 ta' dan l-Att:

Iżda jekk il-kariga vakanti sseħħ inqas minn xahrejn qabel l-gheluq ta' dik is-sessjoni u ma ssir ebda rakkomandazzjoni bhal dik f'dik is-sessjoni, id-dispożizzjonijiet tas-subrtikolu (3) ta' dan l-artikolu għandhom ikunu japplikaw bhallikieku l-kariga vakanti seħħet filwaqt li l-Parlament ma kienx qiegħed f'sessjoni.

(3) Jekk dik il-kariga vakanti sseħħ f'xi żmien meta l-Parlament ma jkunx qiegħed f'sessjoni, il-President jahtar l-Ombudsman sabiex jokkupa l-kariga, u min jiġi hekk mahtur għandu, kemm-il darba l-kariga tiegħu ma ssirx vakanti qabel, jibqa' fil-kariga sakemm jinhatar Ombudsman skond l-artikolu 3 ta' dan l-Att.

8. (1) Il-President jista':

(a) f'kull żmien li matulu l-Ombudsman ikun marid jew assenti, jew

(b) għal kull raġuni oħra temporanja meta l-Ombudsman iqis li jkun hekk jehtieg li ma jmexxix investigazzjoni hu nnifsu minhabba f'dawk iċ-ċirkostanzi li kieku huwa kien imhallel tal-qrati superjuri huwa kien jastjeni,

jahtar Ombudsman sabiex jidhol fil-kariga skond dan l-artikolu, u dak l-Ombudsman għandu jithallas dak is-salarju, li ma jkunx aktar mill-ammont li jkun qed jithallas lill-Ombudsman, skond kif il-President jikkonsidra li jkun xieraq.

(2) Is-setgħa mogħtija bil-paragrafu (b) tas-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu għandha biss titwettaq wara li ssir kitba li tiġi ffirmata mill-Ombudsman fejn jingħad li, fil-fehma tiegħu, ikun jenħtieġ sabiex ikun jista' jsir ix-xogħol ta' Ombudsman skond dan l-Att li jinhatar temporanjament Ombudsman addizzjonali.

(3) Ombudsman li jinhatar bis-saħħa ta' dan l-artikolu minhabba f'li l-Ombudsman ikun marid jew assenti għandu jibqa' fil-kariga sa dak iż-żmien meta l-Ombudsman jerga' jidhol fil-kariga tiegħu, u kull Ombudsman iehor li jinhatar għal għan temporanju għandu jibqa' fil-kariga sakemm huwa jwettaq il-funzjoni lilu mogħtija.

(4) (a) Persuna ma tkunx kwalifikata li tinhatar taħt dan l-artikolu jekk ma tkunx kwalifikata biex tinhatar fil-kariga ta'Ombudsman taħt is-subartikolu (1) ta' l-artikolu 4 ta' dan l-Att.

(b) Id-dispożizzjonijiet tas-subartikoli (2) u (3) ta' l-artikolu 4 ta' dan l-Att japplikaw għal persuna mahtura taħt dan l-artikolu:

Iżda persuna mahtura taħt dan l-artikolu tkun tista' teżerċita attività li ssir għal profitt jew rikompens li ma tkunx b'xi mod inkompatibbli mad-dispożizzjonijiet tas-subartikolu (3) ta' l-artikolu 4 ta' dan l-Att.

9. (1) Qabel ma jibda jwettaq id-dmirijiet tal-kariga tiegħu, Ombudsman għandu jiehu gurament li jkun ser jaqdi d-dmirijiet tal-kariga tiegħu b'fedeltà u imparzjalità, u li huwa ma jikxifx, hlief skond l-artikolu 21 ta' dan l-Att, xi tagħrif li jkun kiseb bis-saħħa ta' dan l-Att.

(2) Il-ġurament jingħatalu mill-*Speaker* tal-Kamra tad-Deputati.

10. (1) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet tal-Kostituzzjoni u ^{Rizorsi.} ta' kull liġi oħra li tapplika għal dan, u bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu l-Ombudsman jista' jahtar lil dawg l-Uffiċjali u impjegati li jistgħu jenhtieġu għat-twettiq tal-funzjonijiet, setgħat u dmirijiet li jitnisslu minn dan l-Att. Din is-setgħa ta' hatra tinkludi l-approvazzjoni għall-ghadd ta' persuni li jistgħu jinhatru bis-saħha ta' dan l-artikolu sew jekk b'mod ġeneriku jew għar-rigward ta' xi dmirijiet speċifiċi jew klassi ta' dmirijiet, is-salarji u l-kondizzjonijiet tal-hatra tagħhom.

(2) L-Ombudsman jista' filwaqt li jkun qiegħed jagħmel investigazzjoni, jahtar, f'kapacità konsultiva, lil min irid jekk il-perizja partikolari tiegħu tkun meħtieġa biex l-investigazzjoni tkun tista' ssir b'mod iktar effettiv:

Izda meta l-konsulent meħtieġ ikun uffiċjal pubbliku, il-Prim Ministru jista' jahtar, wara li ssirlu talba mill-Ombudsman, lil dak l-uffiċjal pubbliku sabiex jagħti l-ghajnuna tiegħu.

(3) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu l-Ombudsman ikun responsabbli li japprova l-livell ta' tagħmir kapitali, mobbilja, materjal u attivitajiet amministrattivi meħtieġa għat-twettiq tal-funzjonijiet, setgħat u dmirijiet li jitnisslu minn dan l-Att.

(4) Il-finanzi meħtieġa għas-salarju u *allowances* ta' l-Ombudsman, u għar-rizorsi deskritti fis-subartikoli (1), (2) u (3) ta' dan l-artikolu ma għandhomx jeċċedu dak l-ammont massimu li jiġi indikat f'Ombudsplan li jiġi approvat mill-Kamra tad-Deputati u dan ikun nefqa li ssir mill-Fond Konsolidat mingħajr il-htieġa ta' ebda approprjazzjoni oħra hlief dan l-Att:

Izda l-Ombudsman għandu jippreżenta quddiem il-Kamra, mhux iktar tard mill-15 ta' Settembru ta' kull sena, Ombudsplan li jkun jindika l-attivitajiet tas-sena li ġejja.

(5) Is-salarju, *allowances* u spejjeż li jithallsu lill-Ombudsman għandhom ikunu bir-rati li jkunu daqs dawg li japplikaw fil-każ ta' mħallef tal-Qrati Superjuri. Is-salarju ma għandux jitnaqqas matul it-tkomplija tal-hatra ta' l-Ombudsman.

(6) L-uffiċjali u l-impjegati maħtura skond is-subartikolu (1) għandhom qabel ma jibdew iwettqu l-kariga jew l-impieg tagħhom jieħdu ġurament li jkunu ser iwettqu d-dmirijiet tal-kariga jew ta' l-

impjeg taghhom fedelment u b'imparzialità, u li ma jikxfu, hlief skond ma hemm fl-artikolu 21 ta' dan l-Att, ebda informazzjoni li huma jkunu kisbu bis-sahha ta' dan l-Att. Dak il-gurament ghandu jinghatalhom mill-Ombudsman.

Verifika.

Kap. 174

11. Il-kontijiet ta' l-Uffiċċju ta' l-Ombudsman ghandhom jiġu verifikati mid-Direttur tal-Verifika u ghal dan ghandu japplika l-Att dwar l-Amministrazzjoni Finanzjarja u l-Verifika.

FUNZJONIJIET

Kif japplika
dan l-Att.

12. (1) Bla hsara ghad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu, dan l-Att japplika ghal –

(a) il-Gvern, inkluż kull Dipartiment tal-Gvern jew awtorita' ohra tal-Gvern, kull Ministru jew Segretarju Parlamentari, kull uffiċjal pubbliku u kull membru jew impjegat ta' awtorita' kif imsemmi qabel;

(b) kull korp statutorju, u kull soċjetà jew korp ieħor li fih il-Gvern jew xi wiehed jew iktar minn daww il-korpi jew xi kombinazzjoni taghhom ikollu kontroll ta' l-ishma jew li fuqhom ikollu kontroll effettiv, inkluż kull direttur, membru, *manager* jew uffiċjal ieħor jew dak il-korp jew soċjetà jew tal-korp li jkollu kontroll taghhom (hawn iżjed 'il quddiem kollettivament imsejha bhala organizzazzjoni); u

(ċ) kunsilli lokali u kull kumitat taghhom, is-sindki, kunsillieri u membri tal-personell tal-kunsilli lokali kollha.

(2) Dan l-Att japplika kif imsemmi qabel ukoll meta l-persuni li jkun japplika għalihom ikunu aġixxew skond rakkomandazzjonijiet li huma jkunu irċevew jew wara li jkunu ghamlu konsultazzjonijiet skond il-liġi jew wara li jkunu osservaw htigiet legali ohra.

(3) (a) Dan l-Att ma japplikax għall-persuni jew għall-korpi li jinsabu elenkati fit-Taqsima A fl-Ewwel Skeda li tinsab ma' dan l-Att.

(b) Dan l-Att ma japplikax għall-korpi elenkati fit-Taqsima B fl-Ewwel Skeda li tinsab ma' dan l-Att, kemm-il darba ma tingiebx prova b'sodisfazzjon ta' l-Ombudsman li tkun turi li kull mezz possibbli għall-ksib ta' rimedju jkun ġie eżawrit.

(4) (a) Il-Prim Ministru jistà jagħmel ordni fil-Gazzetta li biha jemenda, jibdel jew jissostitwixxi l-listi li hemm fit-Taqsima A u fit-Taqsima B ta' l-Ewwel Skeda li tinsab ma' dan l-Att.

(b) Ebda ordni mahruġa bis-saħħa ta' dan is-subartikolu ma għandu jkollha effett kemm-il darba ma tkunx irċeviet minn qabel l-approvazzjoni tal-Kamra tad-Deputati mgharrfa b' Riżoluzzjoni.

13. (1) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu, tkun il-funzjoni ta' l-Ombudsman li jinvestiga kull azzjoni li ssir minn jew f'isem il-Gvern, jew awtorità, korp jew persuna oħra li għalihom japplika dan l-Att, li tkun azzjoni li ssir fit-twettiq tal-funzjonijiet amministrattivi tagħhom. Funzjonijiet.

(2) L-Ombudsman jista' jmexxi kull investigazzjoni bħal dik b'inizjattiva tiegħu jew wara li jasallu ilment bil-miktub ta' persuna li jkollha interess fil-kwistjoni li tippretendi li tkun giet leża minn xi azzjoni bħal dawk imsemmija, jew meta l-persuna leża tkun mietet jew għal kull raġuni li tkun ma tkunx kapaċi taġixxi f'isimha, ta' l-eredi jew rappreżentant tagħha.

(3) Minkejja d-dispożizzjoni tas-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu, l-Ombudsman jista', jekk iqis li jkun sew li jagħmel hekk, jirrifjuta milli jwettaq is-setgħa tiegħu taht dan l-artikolu f'kull każ fejn ikun hemm jew kien hemm disponibbli għal min jagħmel l-ilment mezzi biżżejjed ta' rimedju taht xi liġi oħra:

Izda l-Ombudsman jista' jmexxi investigazzjoni jekk ikun sodisfatt li fiċ-ċirkostanzi partikolari ma jkunx raġonevoli li tippretendi lil min jagħmel l-ilment li jipproċedi jew li jkun ipproċeda b'dawk il-mezzi ta' rimedju.

(4) Mingħajr ma jiġu limitati d-dispożizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu, qiegħed b'dan jiġi dikjarat li kull Kumitat tal-Kamra tad-Deputati jista' f'kull waqt jirreferi lill-Ombudsman petizzjoni li tkun tinsab quddiem dak il-Kumitat għall-konsiderazzjoni tiegħu, jew kull haġa li dwarha dik il-petizzjoni tkun tittratta. F'kull każ bħal dak l-Ombudsman għandu jinvestiga, kif sugġett għal kull direttiva speċjali tal-Kumitat il-kwistjonijiet hekk lilu riferiti, kemm-il darba dawn ikunu jaqgħu taht il-ġurisdizzjoni tiegħu, u jagħmel dak ir-rapport lill-Kumitat li jqis li għandu jagħmel. Ebda haġa fl-artikolu 17, jew fl-artikolu 22, jew fl-artikolu 23 ta' dan l-Att ma għandha tkun tapplika dwar xi investigazzjoni jew rapport li jsir skond dan is-subartikolu.

(5) L-Ombudsman ma ghandux ighaddi biex jinvestiga xi ilment fuq xi kwistjoni li fuqha jkun hemm pendent i procedimenti fil-qorti jew quddiem xi tribunal iehor, u ghandu jissospendi l-investigazzjoni jekk xi persuna li jkollha interess tagħmel talba quddiem qorti jew tribunal iehor dwar il-kwistjoni li tkun qed tiġi investigata; b'dan li investigazzjoni tista' tibqa' għaddejja meta jkun hemm problemi ta' interess generali fl-ilment.

(6) Bla hsara għad-dispożizzjonijiet tas-subartikolu (3) ta' l-artikolu 12 u minghajr ma jiġu limitati d-dispożizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu, il-Prim Ministru jista' f'kull żmien jirreferi lill-Ombudsman għal investigazzjoni u rapport kull kwistjoni, sakemm din ma tkunx kwistjoni suġġetta għal procediment ġudizzjarju, li l-Prim Ministru jikkonsidra li għandha tiġi investigata mill-Ombudsman. Meta bis-saħħa ta' dan is-subartikolu kwistjoni tiġi investigata mill-Ombudsman, huwa għandu jirrapporta dwarha lill-Prim Ministru, u jista' wara li jagħmel hekk jagħmel dak ir-rapport lill-Parlament dwar dik il-kwistjoni hekk kif jidhirlu li jkun xieraq.

(7) L-Ombudsman ma jistax imexxi investigazzjoni taht dan l-Att għar-rigward ta' xi azzjoni jew kwistjoni bħal dawk imsemmija fit-Tieni Skeda li tinsab ma' dan l-Att.

(8) Fit-twettiq tal-funzjonijiet tiegħu l-Ombudsman ma għandu jkun suġġett għal ebda direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorità oħra.

Preskrizzjoni
għall-ilmenti.

14. (1) Ebda haġa fl-artikolu 13 ta' dan l-Att ma għandha tippermetti lill-Ombudsman li jinvestiga ilment fuq xi att li ġara iktar kmieni minn sitt xhur qabel id-data meta dan l-Att jibda jsehh.

(2) Ma għandhiex tittiehed konjizzjoni ta' ilment taht dan l-Att kemm-il darba dan l-ilment ma jsirx mhux iktar tard minn sitt xhur wara li min jagħmel l-ilment sar għall-ewwel jaf bil-kwistjonijiet li jkun qed jilmenta dwarhom; iżda l-Ombudsman jista' jmexxi investigazzjoni fuq ilment li ma jkunx sar matul dak iż-żmien jekk huwa jqis li jkun hemm ċirkostanzi speċjali li jkunu jiġġustifikaw li ssir dik l-investigazzjoni.

Regoli dwar
kif jimxi l-
Ombudsman.

15. (1) Minn żmien għal żmien il-Kamra tad-Deputati tista' b'riżoluzzjoni tagħmel, jekk hekk ikun jidhriha li tagħmel, regoli generali dwar kif għandu jimxi l-Ombudsman fit-twettiq ta' dmirijietu taht dan l-Att, u tista' f'kull żmien bl-istess mod tirrevoka jew tibdel kull regola li tkun għamlet.

(2) Kull regola li ssir taht dan l-artikolu għandha tiġi stampata u pubblikata fil-Gazzetta.

16. (1) Kull ilment li jsir lill-Ombudsman ghandu jintghamel bil-miktub jew bil-fomm. Meta ilment isir bil-fomm dan ghandu jitnizzel bil-miktub kemm jista' jkun malajr. Kif isir l-ilment.

(2) Minkejja kull dispozizzjoni f'xi ligi ohra, meta ittra li tkun tidher bhala li nkitbet minn persuna li tkun qeghda tinzamm f'kustodja jew li tkun akkuzata jew wara li tkun instabet hatja ta' xi reat, jew minn pazjent f'xi sptar fil-qies tat-tifsira fl-Att dwar is-Sahha Mentali, tkun indirizzata lill-Ombudsman, din ghandha minnufih titwassal, mhux miftuha, lill-Ombudsman mill-peruna li f'dak iz-żmien ikollu responsabbiltà tal-post jew istituzzjoni fejn il-kittieb ta' dik l-ittra jkun qed jinżamm jew li fih ikun qiegħed bhala pazjent. Ittra li tinkiteb mill-Ombudsman lil persuna jew pazjent kif hawn imsemmija ghandha titwassal minnufih, mhux miftuha, lil dik il-persuna jew dak il-pazjent minn min f'dak iz-żmien ikun responsabbli għal dak il-post jew istituzzjoni. Kap. 262.

17. (1) Jekk meta jsir ilment, jew filwaqt li jkun qiegħed jinvestiga ilment l-Ombudsman jidhirlu li, fil-qies ta' ċirkostanzi kollha tal-każ, kull investigazzjoni, jew investigazzjoni ulterjuri ma tkunx meħtieġa, huwa jista' jiċċad li jinvestiga, jew ikompli jinvestiga dak l-ilment. Rifjut ta' investigazzjoni ta' ilmenti.

(2) Bla ma jitqiegħed ebda limitu għas-setgħat mogħtija lill-Ombudsman b'dan l-Att, l-Ombudsman jista' fid-diskrezzjoni tiegħu jiddeċiedi li ma jinvestigax, jew, skond il-htieġa tal-każ, li ma jkomplix jinvestiga ilment jekk fil-fehma tiegħu —

(a) is-sustanza ta' l-ilment tkun wahda trivjali; jew

(b) l-ilment ikun wieħed frivolu jew vessatorju jew ma jsirx *in bona fide*, jew

(ċ) min jagħmel l-ilment ma jkollux interess personali suffiċjenti fis-sustanza ta' l-ilment.

(3) F'kull każ meta l-Ombudsman jiddeċiedi li ma jinvestigax jew li ma jkomplix jinvestiga ilment, huwa għandu jgħarraf b'dan lil min ikun għamel l-ilment, u jagħti r-raġunijiet għal dik id-deċiżjoni.

PROCEDIMENTI

18. (1) Qabel ma l-Ombudsman jinvestiga xi haġa skond dan l-Att huwa għandu jgħarraf lill-Kap tad-Dipartiment konċernat, jew, skond ma jkun jeħtieġ il-każ, l-uffiċjal eżekuttiv prinċipali ta' l- Proċedimenti.

organizzazzjoni konċernata, jew is-sindku tal-kunsill lokali konċernat, bl-intenzjoni tiegħu li jagħmel l-investigazzjoni.

(2) Kull investigazzjoni li ssir mill-Ombudsman skond dan l-Att għandha titmexxa bil-magħluq.

(3) L-Ombudsman jista' jisma' jew jirċievi tagħrif minn dawk il-persuni li jidhrulu xierqa, u jista' jagħmel dawk l-inkjesti li jidhrulu xierqa. Ma jkunx mehtieg li l-Ombudsman jagħmel xi seduta, u ebda persuna ma jkollha xi jedd li tinstema' mill-Ombudsman bi dritt:

Iżda jekk f'xi waqt fil-perkors ta' investigazzjoni l-Ombudsman jidhirlu li jista' jkun hemm raġunijiet suffiċjenti li fuqhom ikun jista' jagħmel ir-rapport jew rakkomandazzjoni tiegħu li jista' jolqot hażin lil xi Dipartiment, organizzazzjoni, kunsill lokali jew persuna, l-Ombudsman għandu jagħti lil dak id-Dipartiment, organizzazzjoni, kunsill lokali jew persuna l-opportunità li jinstemgħu.

(4) Fil-każ ta' investigazzjoni li jkollha x'taqsam ma' xi Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali, l-Ombudsman jista', fid-diskrezzjoni tiegħu f'kull waqt matul jew wara l-investigazzjoni, jikkonsulta lil xi Ministru, Kap ta' Dipartiment, *Chief Executive*, Sindku jew kull persuna oħra li tkun il-qofol ta' l-investigazzjoni, u l-Ombudsman għandu jikkonsulta lil xi Ministru, Kap ta' Dipartiment, *Chief Executive*, Sindku jew xi persuna oħra li hekk titlob jew li tkun saritilha rakkomandazzjoni li tkun il-qofol ta' l-investigazzjoni, wara li l-Ombudsman ikun għamel l-investigazzjoni u qabel ma jkun sawwar opinjoni konkluziva fuq kull waħda mill-kwistjonijiet imsemmija fis-subartikoli (1) u (2) ta' l-artikolu 22 ta' dan l-Att.

(5) Jekk l-Ombudsman, matul jew wara xi investigazzjoni, jkun tal-fehma li jkun hemm prova sostanzjali ta' xi ksur evidenti ta' xi dmir jew ta' imġieba hażina li titwettaq minn xi uffiċjal jew impjegat ta' xi Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali, huwa għandu jirreferi l-kwistjoni lill-awtorità konċernata inklużi l-Pulizija:

Iżda l-Ombudsman jista' jkompli għaddej bl-investigazzjoni tiegħu wara li jirreferi l-kwistjoni kif imsemmi qabel.

(6) Bla hsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att u ta' kull regola magħmula bis-saħħa tiegħu, l-Ombudsman jista' jirregola l-proċedura tiegħu b'kull mod li huwa jqis li jkun xieraq.

Provi.

19. (1) Bla hsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu u ta' l-artikolu 20 ta' dan l-Att, l-Ombudsman jista' minn żmien għal żmien jehtieg lil xi persuna li fil-fehma tiegħu tkun tista' tagħti xi tagħrif li

jkollu x'jaqsam ma' xi kwistjoni li tkun qeghda tigi investigata mill-Ombudsman li taghtih dak it-taghrif, u li tipproduci kull dokument jew inkartament jew oggett li fil-fehma ta' l-Ombudsman ikollhom x'jaqsmu mal-kwistjoni kif imsemmija qabel u li tista' tkun fil-pussess jew taht il-kontroll ta' dik il-persuna. Dan is-subartikolu ghandu japplika sew jekk dik il-persuna tkun jew ma tkunx ufficjal, impjegat jew membru ta' xi Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali, u sew jekk dawk id-dokumenti, inkartamenti jew oggetti jkunu jew ma jkunux fil-kustodja jew taht il-kontroll ta' xi Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali.

(2) L-Ombudsman ikollu s-setgha li jharrek ix-xiehda u li jaghti l-gurament lil kull xhud u persuna involuti fl-investigazzjoni, u jehtieghom li jixhdu.

(3) Kull persuna mharrka kif imsemmi qabel li tirrifjuta jew minghajr kawza gusta tonqos milli tattendi fil-hin u fil-post imsemmija fit-tahrika, jew tirrifjuta minghajr kawza gusta li twiegeb jew li twiegeb bis-shih u b'mod sodisfacenti fil-qies ta' kemm taf u tifhem kull mistoqsija li ssirilha mill-Ombudsman, jew li tirrifjuta jew tonqos minghajr kawza gusta li tipproduci xi dokument li l-Ombudsman ikun htiegħa li tipproduci, tkun hatja ta' reat u tehel, meta tinsab hatja, multa ta' mhux izjed minn hames mitt lira Maltija jew prigunerija għal żmien ta' mhux izjed minn tliet xhur, jew għal dik il-multa u prigunerija flimkien:

Iżda, minghajr preġudizzju għall-generalità tas-subartikolu (2) ta' dan l-artikolu, ebda persuna li tkun qeghda tixhed quddiem l-Ombudsman ma tista' tingieghel twiegeb għal xi domanda li għandha mnejn tesponiha għal xi prosekuzzjoni kriminali, u kull tali persuna għandu jkollha jedd, għar-rigward ta' kull xhieda minnha mogħtija quddiem l-Ombudsman, għall-istess privileggi li jkollu jedd għalihom xhud li jkun qed jixhed quddiem qorti tal-ġustizzja.

20. (1) Meta l-Prim Ministru jiċċertifika li l-ġhoti ta' xi tagħrif jew it-twegib ta' xi mistoqsija jew il-produzzjoni ta' xi oggett, inkartament jew dokument iehor — Eżenzjonijiet minn kxif.

(a) ikun jolqot is-sigurtà jew id-difiża ta' Malta jew ir-relazzjonijiet jew arrangamenti bejn il-Gvern ta' Malta u xi Gvern iehor jew xi organizzazzjoni internazzjonali ta' Stati jew Gvernijiet; jew

(b) ikun x'aktarx jagħmel hsara serja lill-ekonomija nazzjonali; jew

(ċ) ikun jinvolti l-kxif tad-diskussjonijiet jew proċedimenti tal-Kabinett jew ta' xi kumitat tal-Parlament jew tal-Kabinett; jew

(d) ikun jippreġudika l-investigazzjoni jew is-sejbien ta' reati,

l-Ombudsman ma ghandux jenhtieg li t-taghrif jew ir-risposta jkollhom jinghataw jew, skond il-każ, li l-oġġett, inkartament jew dokument iehor jigu prodotti.

(2) Bla hsara ghad-dispożizzjonijiet tas-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu, kull ligi li tawtorizza jew tehtieg it-tizim ta' xi dokument, oġġett jew inkartament, jew ir-rifjut li tintwiegeb xi mistoqsija, ghar-raġuni li l-kxif tad-dokument, oġġett jew inkartament jew it-twegib tal-mistoqsija jkun ta' hsara għall-interess pubbliku, ma ghandhiex tapplika ghar-rigward ta' xi investigazzjoni maghmula mill-Ombudsman jew proċedimenti li jsiru quddiemu.

It-taghrif ikun sigriet.

21. (1) Kull taghrif li jinkiseb mill-Ombudsman u minn kull persuna li jkollha xi kariga, hatra jew pożizzjoni li jkunu jaqghu taht l-Ombudsman, filwaqt li tkun qeghda ssir investigazzjoni bis-sahha ta' dan l-Att jew għall-ghan taghha, ma ghandux jinkixef hlief għall-ghanijiet ta' l-investigazzjoni u ta' kull rapport li jkollu jsir fuq dik l-investigazzjoni bis-sahha ta' dan l-Att, jew bil-ghan ta' xi proċedimenti li jkollhom x'jaqsmu ma' xi reat li jsir taht dan l-Att, u l-Ombudsman u l-membri ta' l-uffiċċju tieghu ma ghandhomx jigu mharrka sabiex jixhdu f'xi proċedimenti, hlief dawk imsemmija qabel, dwar kull haġa li jsiru jafu biha matul l-investigazzjoni li tkun qeghda ssir bis-sahha ta' dan l-Att.

(2) L-artikolu 133 tal-Kodiċi Kriminali ghandu japplika għall-Ombudsman u l-membri ta' l-uffiċċju tieghu u dwarhom l-istess bhalma japplika għal jew dwar uffiċjal jew impjegat pubbliku kif hemm imsemmi fl-artikolu 133 tal-Kodiċi Kriminali.

PROĊEDURA WARA L-INVESTIGAZZJONI

Proċedura wara l-investigazzjoni.

22. (1) Id-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu ghandhom ikunu japplikaw f'kull każ meta, wara li ssir investigazzjoni bis-sahha ta' dan l-Att, l-Ombudsman ikun tal-fehma li d-deċiżjoni, rakkomandazzjoni, att jew ommissjoni li kienu l-qofol ta' l-investigazzjoni —

(a) jidhru li jkunu saru kontra dak li trid il-ligi; jew

(b) ikunu irragonevoli, ingusti, oppressivi jew improprijament diskriminatorji, jew ikunu skond liġi, jew xi prattika li tkun jew tista' tkun irragonevoli, ingusta, oppressiva jew improprijament diskriminatorja; jew

(ċ) ikunu msejsa għal kollox jew f'parti minnhom fuq żball tal-liġi jew ta' xi fatt; jew

(d) ikunu hżiena.

(2) Id-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu għandhom ikunu wkoll japplikaw f'kull każ meta l-Ombudsman ikun tal-fehma li fit-tehd tad-deċiżjoni jew fl-għemil tar-rakkomandazzjoni, jew fl-għemil jew ommissjoni ta' l-att, tkun twettqet xi setgħa diskrezzjonali għal xi għan mhux tajjeb jew għal raġunijiet mhux relevanti jew għaliex ikunu tqiesu affarijiet li ma jkunux relevanti, jew li, fil-każ ta' deċiżjoni magħmula fit-twettiq ta' xi setgħa diskrezzjonali, kellhom jingħataw raġunijiet għad-deċiżjoni.

(3) Jekk f'xi każ li dan l-artikolu jghodd għalih l-Ombudsman ikun tal-fehma —

(a) li l-kwistjoni għandha tiġi riferita lill-awtorità propizja sabiex tiġi aktar kunsidrata; jew

(b) li l-ommissjoni għandha tiġi rettifikata; jew

(ċ) li d-deċiżjoni għandha tithassar jew tinbidel; jew

(d) li xi prattika li fuqha jkun għew ibbażati d-deċiżjoni, rakkomandazzjoni, att jew ommissjoni għandha tinbidel; jew

(e) li xi liġi li fuqha ssejsu d-deċiżjoni, ir-rakkomandazzjoni, l-att, jew l-ommissjoni għandha tiġi kkunsidrata mill-ġdid; jew

(f) li għandhom jingħataw raġunijiet għad-deċiżjoni; jew

(g) li għandhom jittiehdu xi passi oħra —

l-Ombudsman għandu jirrapporta l-fehma tiegħu, u r-raġunijiet tiegħu għaliha, lid-Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali li jkun, u jista' jagħmel dawk ir-rakkomandazzjonijiet li jidhrulu xierqa. F'kull każ bħal dak huwa jista' jitlob lid-Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali li javżawh, fi żmien li jiġi stabbilit, dwar il-passi (jekk ikun il-każ) li jkun qeghdin jipponu li jieħdu sabiex jagħtu sehh lir-rakkomandazzjonijiet tiegħu. L-Ombudsman għandu wkoll, fil-każ ta' investigazzjoni, jibgħat kopja tar-rapport jew rakkomandazzjoni tiegħu lill-Ministru konċernat u lis-Sindku fil-każ ta' xi kunsill lokali.

(4) Jekk fi żmien raġonevoli wara li jsir ir-rapport ma tittiehed ebda azzjoni li l-Ombudsman ikun tal-fehma li tkun wahda adegwata u xierqa, l-Ombudsman jista', fid-diskrezzjoni tiegħu, wara li jikkonsidra l-kummenti (jekk ikun hemm) magħmulin minn jew f'isem xi Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali involuti, jibgħat kopja tar-rapport u tar-rakkomandazzjonijiet lill-Prim Ministru, u jista' wara dan jagħmel dak ir-rapport lill-Kamra tad-Deputati li jidhirlu li jkun xieraq.

(5) L-Ombudsman għandu jehmeż ma' kull rapport li jintbagħat bis-saħħa tas-subartikolu (4) ta' dan l-artikolu kopja ta' kull kumment li jsir minn jew f'isem id-Dipartiment, organizzazzjoni jew kunsill lokali involuti.

(6) Minkejja kull haġa li tinsab f'dan l-artikolu, l-Ombudsman ma għandux jagħmel, f'xi rapport li jsir bis-saħħa ta' dan l-Att, xi kumment li jolqot lil xi persuna kemm-il darba dik il-persuna ma tkunx ingħatat l-opportunità li tagħti l-verżjoni tagħha.

Tagħrif lil min
jagħmel l-ilment.

23. (1) Meta, f'xi investigazzjoni li ssir wara ilment, l-Ombudsman jagħmel rakkomandazzjoni skond is-subartikolu (3) ta' l-artikolu 22 ta' dan l-Att, u ma tittiehed dwarha fi żmien raġonevoli ebda azzjoni li l-Ombudsman ikun tal-fehma li tkun adegwata u xierqa, l-Ombudsman għandu jgħarraf lil min jagħmel l-ilment bir-rakkomandazzjoni tiegħu, u jista' jagħmel dawk il-kummenti fuq il-kwistjoni li jqis li għandu jagħmel.

(2) L-Ombudsman għandu f'kull każ iġharraf lil min jagħmel l-ilment, b'dak il-mod u f'dak iż-żmien li huwa jqis li jkun xieraq, bir-riżultat ta' l-investigazzjoni.

Il-proċedimenti ma
jistghux jiġu
riveduti.

24. Hlief għar-raġuni ta' nuqqas ta' ġurisdizzjoni, ebda proċediment jew deċiżjoni ta' l-Ombudsman ma jistghu jiġu kontestati f'xi Qorti.

Proċedimenti
pivileġġati.

25. (1) Ma jistghu jittiehdu ebda proċedimenti, ċivili jew kriminali, kontra l-Ombudsman jew kontra xi membru ta' l-uffiċċju tiegħu għal dak li jista' jagħmel jew jirrapporta jew iġhid matul it-twettiq jew it-twettiq maħsub tal-funzjonijiet tiegħu bis-saħħa ta' dan l-Att kemm-il darba ma jiġix ippruvat li jkun aġixxa *in mala fede*.

(2) Kemm l-Ombudsman kif ukoll dawk il-persuni msemija qabel ma għandhomx jitharrku sabiex jixhdu quddiem xi Qorti, jew matul xi proċedimenti ta' xorta ġudizzjarja, dwar xi haġa li huma jsiru jafu biha fit-twettiq tal-funzjonijiet tagħhom bis-saħħa ta' dan l-Att.

(3) Kull haġa li tinghad jew kull taghrif li jinghata jew kull dokument, inkartament jew oġġett prodott minn persuna matul inkjesta ta' l-Ombudsman jew proċedimenti quddiemu bis-saħħa ta' dan l-Att ghandhom ikunu privileġġati bl-istess mod bhallikieku l-inkjesta jew il-proċedimenti kienu proċedimenti quddiem il-Qorti.

MIXXELLANJI

26. (1) Għall-ghanijiet ta' dan l-Att, iżda bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu, l-Ombudsman jista' f'kull hin jidhol ġewwa fond li jintuża minn xi Dipartiment jew organizzazzjoni li dan l-Att japplika għalih kif speċifikat fl-artikolu 12, u jispezzjona dak il-fond u, bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' l-artikoli 19 u 20 ta' dan l-Att, hemm ġew jagħmel kull investigazzjoni li għandu setgha li jagħmel.

Setgha ta' dhol
ġewwa fondi.

(2) Qabel ma jidhol ġewwa fond bhal dak l-Ombudsman għandu javża lill-Prinċipal Permanenti tad-Dipartiment jew, skond il-htieġa tal-każ, lill-uffiċjal amministrattiv prinċipali ta' dik l-organizzazzjoni li tkun qieghda tuża dak il-fond.

27. (1) L-Ombudsman jista' jiddelega bil-miktub lil persuna li jkollha xi kariga tahtu kull setgha li huwa għandu bis-saħħa ta' dan l-Att, hlief din is-setgha ta' delega.

Delega ta'
funzjonijiet.

(2) Delega ta' funzjonijiet bis-saħħa ta' dan l-Att għandha tkun mingħajr preġudizzju għat-twettiq ta' dawk il-funzjonijiet mill-Ombudsman, u dik id-delega tista' tiġi revokata mill-Ombudsman meta jrid hu.

28. (1) Hadd hlief l-Ombudsman mahtur bis-saħħa ta' dan l-Att ma jista' juża l-isem "Ombudsman" f'dak li għandu x'jaqsam ma' xi negozju, senha jew kariga, jew fl-ghoti ta' xi servizz, sew bi hlas jew mod iehor, jew jippreżenta ruhu bhala Ombudsman hlief bil-kunsens bil-miktub ta' l-Ombudsman mahtur bis-saħħa ta' dan l-Att.

Użu ta' l-isem
"Ombudsman".

(2) Min jikser is-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu jkun hati ta' reat u jehel, meta jinsab hati, multa ta' mhux aktar minn mitt lira Maltija.

29. (1) L-Ombudsman għandu jagħmel rapport, ta' kull sena jew b'dik il-frekwenza li huwa jista' jqis spedjenti, lill-Kamra tad-Deputati dwar it-twettiq tal-funzjonijiet tiegħu bis-saħħa ta' dan l-Att lill-*Speaker* li għandu javża lill-Kap tal-Kamra sabiex iqieghed kopja tar-rapport fuq il-Mejda tal-Kamra ma' l-ewwel opportunità li jkollu.

Rapporti.

(2) L-Ombudsman jista' minn żmien għal żmien fl-interess pubbliku, jew fl-interess ta' kull persuna, jew dipartiment, jew organizzazzjoni, jippubblika rapporti li b'mod generiku jkollhom x'jaqsmu mat-twettiq tal-funzjonijiet tiegħu taht dan l-Att, jew rapporti li jkollhom x'jaqsmu ma' xi każ jew każijiet partikolari investigati. Dawk ir-rapporti jistgħu jiġu pubblikati sew jekk il-kwistjonijiet trattati fir-rapport ikunu l-qofol ta' rapport lill-Kamra tad-Deputati skond dan l-Att sew jekk ma jkunux.

Thassir.
Kap. 320.

30. L-Att dwar l-Investigazzjoni ta' Ingustizzji qiegħed b'dan jiġi mħassar mingħajr preġudizzju għal kull haġa magħmula jew li naqset milli ssir bis-saħħa tiegħu, b'dan illi kull ilment li jkun wasal sad-data tal-bidu fis-seħħ ta' dan l-artikolu għandu jkompli jiġi investigat u konkluz u li d-dispożizzjonijiet ta' dak l-Att għandhom jibqgħu japplikaw fir-rigward tiegħu.

L-EWWEL SKEDA

(Artikolu 12)

TAQSIMA A

Il-President

Il-Kamra tad-Deputati

Il-Kabinett

Il-Ġudizzjarju

Kull Tribunal imwaqqaf b'xi liġi jew bis-saħħa tagħha

Il-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja

Il-Kummissjoni Elettorali

L-Awtorità dwar ix-Xandir ta' Malta

Il-Kummissjoni dwar l-Impiegi

Il-Kummissjoni Permanenti Kontra l-Korruzzjoni

Il-Kummissjoni għall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji

L-Avukat Ġenerali fit-twettiq tas-setgħat imsemmija fis-subartikolu (3) ta' l-artikolu 91 tal-Kostituzzjoni

Kull Avukat jew Konsulent Legali tal-Gvern li jaġixxi f'dik il-kariga

Id-Direttur ta' Verifika dwar il-funzjonijiet li johorġu mis-subartikoli (4) u (5) ta' l-artikolu 108 tal-Kostituzzjoni

Il-Forzi Armati ta' Malta hlief skond dak li hemm provdut fit-Taqsima B ta' din l-Iskeda

Is-Servizz ta' Sigurtà.

TAQSIMA B

Il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku

Il-Forzi Armati ta' Malta ghar-rigward biss ta' hatriet, promozzjonijiet, salarji u drittijiet ta' pensjoni ta' l-ufficjali u suldati f'dik il-Forza Armata.

IT-TIENI SKEDA

(Artikolu 13)

Kwistjonijiet li ma jistghux jiġu investigati.

1. Kull kwistjoni li tista' tiġi ċertifikata mill-Prim Ministru bħala li tolqot is-sigurtà interna jew esterna ta' Malta.

2. Azzjoni li tittiehed fi kwistjonijiet ċertifikati mill-Ministru responsabbli għall-affarijiet barranin bħala li jolqtu r-relazzjonijiet jew arrangamenti bejn il-Gvern ta' Malta u Gvern ieħor jew xi organizzazzjoni internazzjonali ta' Stati jew Gvernijiet.

3. Azzjoni li tittiehed mill-Ministru responsabbli għall-ġustizzja bis-saħħa ta' l-Att dwar l-Estradizzjoni.

Kap. 276.

4. L-istituzzjoni jew it-tmexxija ta' proċedimenti ċivili jew kriminali quddiem qorti tal-ġustizzja jew xi tribunal f'Malta, jew ta' proċedimenti dwar reati militari li jsiru bis-saħħa ta' l-Att dwar il-Forzi Armati ta' Malta, jew ta' proċedimenti quddiem xi qorti jew tribunal internazzjonali.

Kap. 220.

5. It-twettiq tas-setgħa li għandu l-Prim Ministru bis-saħħa ta' l-artikolu 515 tal-Kodiċi Kriminali.

6. Kull investigazzjoni kriminali magħmula mill-Pulizija.

Mghoddi mill-Kamra tad-Deputati fis-Seduta Nru. 443 tat-18 ta' Lulju, 1995.

LAWRENCE GONZI
Speaker

RICHARD J. CAUCHI
Skrivan tal-Kamra tad-Deputati.